

Estudi genètic

Les famílies del Pirineu tenen un risc més alt de patir algunes malalties

Un treball conjunt de l'Institut de Recerca Biomèdica, la UB i la UDL identifica diferències de genoma dels ceretans i el que tenen famílies de la resta de l'Estat

Oriol Bosch

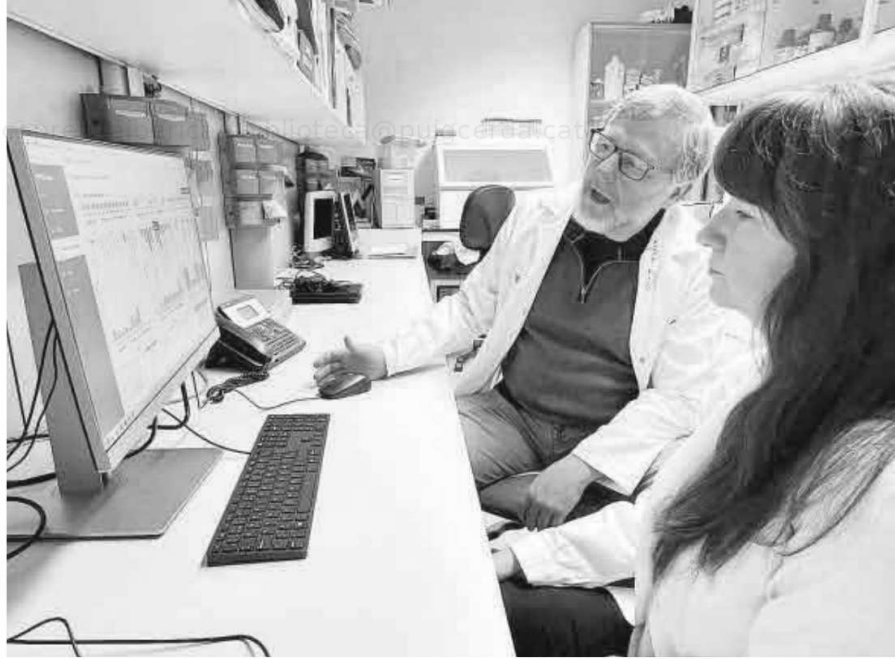
MIQUEL SPA
Puigcerdà

Un estudi genètic fet sobre famílies que fa algunes generacions que viuen al Pirineu ha revelat que tenen una diferència amb els de la resta de la península, suficient per tenir més risc de patir algunes malalties. Entre aquestes se citen les relacionades amb les tiroïdes, el càncer de pròstata o l'alzheimer. L'estudi també evidencia diferències entre els mateixos veïns de les valls del Pirineu amb una gran divisió per raons socials que coincideix amb els límits històrics dels bisbats.

L'estudi Genpir ha estat promogut i realitzat per l'Institut de Recerca Biomèdica, la Universitat de Lleida i la de Barcelona amb finançament de la Diputació de Lleida i l'objectiu era analitzar la realitat genètica dels pirinencs autòctons de generacions. En l'última dècada, des de l'any 2010, tècnics i biòlegs han analitzat a través de nous mètodes informàtics i de laboratori 900 mostres de veïns de les comarques de la serralada.

D'aquestes 900 mostres, 400 han estat d'individus que tenen una ascendència de com a mínim quatre avis del Pirineu. Les mostres són de persones residents des de la Garrotxa fins als Pallars, incloent-hi les comarques del Prepirineu com el Ripollès, el Berguedà i el Solsonès. Amb aquesta mostra, els investigadors han obtingut un fons genètic d'entre 300 i 400 anys. Fet el rastreig, identificant 800.000 variants en el genoma de cada individu, els estudiosos han pogut determinar si hi ha diferències entre els individus del Pirineu i, alhora, si n'hi ha amb la resta del país i la península Ibèrica.

El biòleg de l'Institut de Recerca Biomèdica i exprofessor de la Universitat de Lleida Joan Fibla ha explicat que «el resultat de l'anàlisi ens va evidenciar que, al contrari del que es podria esperar, sí que hi ha diferències entre els habitants del Pirineu. Hem pogut veure que la població s'agrupa, d'acord amb el seu perfil genètic, en tres grans blocs: els del est fins al Ripollès, els de l'oest amb el Pallars, l'Alt Urgell i la Cerdanya i un tercer bloc del sud amb el Berguedà i el Solsonès. La

El codirector de l'estudi Genpir Joan Fibla amb part del seu equip d'investigadors sobre la genètica

Al Pirineu hi ha un risc més alt de tenir malalties de les tiroïdes, càncer de pròstata i alzheimer

gran sorpresa ha estat que quan demanem al sistema que ens ho separi en dos blocs, la divisió la fa coincidint amb els límits dels bisbats. Això s'explica perquè la raó principal de la diferència genètica és causada per les relacions socials, no pas per la geografia. El bisbat era el que històricament marcava la divisió territorial a través dels mercats». Fibla remarca que «l'única barrera que separa la diferència genètica dels Pirinencs ha estat social i és la que marquen els límits dels bisbats, amb els de Girona, Urgell i Solsonès entre d'altres. Això passava perquè era estrany que dues persones de diferents bisbats es poguessin aparellar perquè, d'entre altres motius, no es podien trobar als mercats».

Aquestes diferències entre els dos blocs de pirinencs no tenen per què comportar en diferències fisi-

ques ni entre ells ni comparats amb els individus d'altres territoris, tal com argumenta Fibla: «nosaltres estem analitzant a un nivell de molt de detall entre els individus, a un nivell que és imperceptible. No són aspectes físics el que es posa de manifest entre els individus sinó aspectes socials». Ara bé, el biòleg ha apuntat que «el fet que hi hagi diferències entre les poblacions del Pirineu, implica que aquestes diferències genètiques tinguin alguna vinculació en la susceptibilitat de patir malalties».

En aquest sentit, l'estudi, que en els pròxims mesos presentarà un manifest de conclusions, apunta que «ara tenim informació sobre quines variants del genoma afecta el risc de patir algunes malalties. A partir d'aquesta informació hem vist coses interessants com ara que sí que diferències en el risc de patir, per exemple, malalties relacionades amb les tiroïdes tant entre els pirinencs com amb els individus de la resta del territori.

Hi ha al Pirineu una major susceptibilitat respecte a la resta de la península i, alhora, també n'hi ha més a les comarques de l'oest que a les de l'est. Això es pot relacionar

amb el fet que el nivell de iode a les aigües del Pirineu és molt baix. Això també passa en altres regions de muntanya com els Alps o l'Himàlaia. Igualment, «els habitants del Pirineu també tenen major risc de contraure malalties com el càncer de pròstata o alzheimer a causa dels seus perfils genètics. Sempre és un major risc relatiu, és a dir que ho és en comparació amb altres territoris». Els responsables de l'estudi elevaran els resultats al departament de Salut i resta d'autoritats sanitàries per tal que puguin sumar-ne la informació a la seva gestió i establir estratègies de salut pública concretes adaptades a les comarques pirinenques.

Presentació a Puigcerdà

El biòleg Joan Fibla presentarà aquest estudi a Puigcerdà aquest dissabte dia dotze d'octubre en una conferència titulada «Què ens diu la genètica de les poblacions del Pirineu. Quina relació hi ha entre el genotip i la història, la geografia i la religió?». La conferència es farà a les cinc de la tarda a la Vila Sant Joan del carrer Hostal del Sol, la seu de la Fundació Mentalitat Nova, que n'és l'organitzadora. ■